

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

Prima Veritas. Primum pricipium vitæ spiritualis in eo consistere, vt cognoscatur finis noster vltimus: nos ideò solum viuere, vt eum assequamur neque tam necessarium esse, nos viuere quàm non alio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

M.
de
nifi
vi-
tum
ter-
Ca-
alis
po-
ma-
que
nos
obis
MVS

I

PRIMVS DIES EXERCITIORVM.

De Fundamento Excitiorum, & Fine Hominis.

PRIMA VERITAS.

Primum Principium vitæ spiritualis in eo consistere, vt cognoscatur Finis noster vltimus; nos ideò solùm viuere, vt eum assequamur, neque tam necessarium esse, nos viuere, quàm non aliò viuere, quàm ad hunc Finem.

Porro, vnum est necessarium. Luc. IO.

MEDITATIO

De I. hac Veritate.

I. PUNCTVM.

Declaratio presentis Veritatis.

NISI præoccupet te Spiritus Dei, qui tuum aliò, vbi libuerit abripiat, da operam, vt tam serues ordinem in consideratione cuiusque puncti, quàm animaduertis Meditationes omnes suo ordine distributas; euincendus enim persuadendusque est animus, ad quod nihil est potentius, quàm gradatim eniti in considerationem propositæ veritatis. Itaque vt habeas regulam in hac Meditatione,

A
ne,

ne, quæ tibi fit Methodi loco in cæteris; partire Considerationes tuas hac ratione.

Primò, Cogita res omnes à DEO creatas esse ad aliquem Finem; & Finem cuiusque rei suam esse perfectionem, vltimumque complementum: nam donec finem suum fuerit affecuta, perfecta non est, vbi verò illum obtinuerit, jam perfectionis est compos. Secundò, adverte, præmittendam semper esse huiusce finis considerationem, cum ille prima sit causa cæterarum omnium considerationum, quæ circa quamcunque rem creatam institui possunt; ideoque cum Homo æquè, ac cæteræ Creaturæ, habeat finem suum, necesse est, vt ante omnia illum cognoscat, ut inde ordinet, componatque vitam & mores suos.

His benè perceptis, expende jam Principium, Fundamentumque Exercitiorum: *Creatus est Homo ad hunc finem, ut Dominum suum laudet ac revereatur, eiq; seruiens in hac vita tandem saluus fiat, eoq; fruatur in altera.* Vide quam Finis ille sit nobilis, eximius, amabilis, consentaneus rationi, adeoque amplectendus: Elice actus quosdam Fidei, Spei, Caritatis, Resignationis, & Submissionis tuæ voluntatis, ad hanc notitiam accommodatos. Fac per hæc verba, *seruire DEO*, altè animo imprimas duo sublimia illa Principia, quæ, vt verissima, maximique momenti, præcipuum, iure, locum in tuis omnibus Exercitiis debent occupare.

Ho;

Horum primum est: ex creatis rebus quasdam pendere à te, quasdam verò non; alterum est, ut sis indifferens ad eas recipiendas quæ non pendent à te prout DEVS disponet, & ut reipsa, secundum ejus dispositiones, lubens volensque illas acceptes; quod verò spectat ad eas, quæ sunt in potestate tua, cujus generis censentur omnes actiones tuæ liberæ, ut de iis non aliter disponas, quàm secundum Rationem, & juxta Finem, ad quem à DEO creatus es, & nullo modo propter voluptatē, propter honorem, propter emolumentum, aut finem aliquem alium naturalem, qui ad supernaturalem non referatur. An non id æquum est? quid justius, quid conuenientius, & magis necessarium, quàm suum Finem sectari? si ergo Finis tuus non sit alius, quàm vt DEO seruias, eaque seruitus, aliter quàm hisce medijs non perficiatur, an non æquè atque Finis amplectenda sunt?

Ne hîc siste, sed progredere vlteriùs, & agnosce tam manifestè & à fide, & à ratione, & à sensu communi, omnibusque alijs argumentis demonstrari hanc Veritatem, vt, quæ admodum satis agnoscitur, Hominem esse creatum à DEO, ita dubitari non possit, quin idem non sit creatus nisi propter illum, quandoquidem DEVS agere nequeat, nisi propter finem, neque habere queat alium, quàm seipsum: vna enim ex perfectionibus diuinitatis essentialibus est, ut rerum omnium tam

fit finis vltimus, quàm est primum (a) Principium & origo, (b) *Propter me, propter me*, inquit per Prophetam, *feci... & manus mea fundavit terram, &c. Gloriam meam alteri non dabo; ego ipse, ego primus & nouissimus.* (c) & quisquis vellet hanc in DEO Veritatē impugnare, (d) vellet eadem peruicaciâ in dubium vocare eius diuinitatem. Tam igitur verum est, non esse alium Finem hominis; quàm DEVM, eiusque gloriam & obsequium, quàm verum est, DEVM esse DEVM, adeoque nihil est indubitatius, nihil certius, nihil æquè necessarium.

Insite peculiariter huic verbo: *Necessarium*, quod tribus modis intelligendum est. 1. esse omninò necessarium & infallibile, quod DEVS fit finis noster vltimus, quemadmodum necessariò DEVS est DEVS. 2. Necessarium esse, vt credamus altèque animo imbibamus hanc Veritatem cum inde pendeat totus successus perfectionis nostræ. 3. Esse necessarium, vt tota vita omnesque actiones nostræ in hunc Finem dirigantur, propter quem vita nobis vsulque creaturarum omnium, quæ idcirco nobis seruiunt, vt nos seruiamus.

Crea-

a *Et nunc hæc dicit Dominus, creans te Iacob, & formans te Israel; Meus es tu Isa. 43.*

Et omnem qui inuocat nomen meum, in gloriam meam creavi eum, formavi eum & feci eum. Ibid.

b *Is. 48.* c *Ego sum & & ω, Principium & Finis. Apoc. 1.* d *Vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus Prou. 16.*

Creatori, concessa sunt.

Hæc necessitas non viuendi, nisi propter DEVM, tam vera est, & hæc Veritas quæ necessitatem illam nobis manifestat, tanti est ponderis & momenti, vt asseuerare merito possimus, id vnicum esse, quod nobis in hac vita degentibus sit necessarium, vt DEVM cognoscamus, illique seruiamus. nam vt cætera desint omnia, hoc vnico excepto, nihil, quod omninò sit necessarium, tibi deest, quandoquidem, ne hoc quidem, vt viuas, sit necessarium. Nonne verum est, nullam esse necessitatem vt viuas, nisi quantum te DEVS viuere voluerit; & vbi visum illi fuerit, te inde euocare, tam parum te mundo fore necessarium, atque eras, cum nondum existeres? Quod si vita tua necessaria non est, cæteræ sanè res, quæ non sunt, nisi ad sustentationem vitæ tuæ, (a) sunt minùs necessariae. Verùm, supposito, quòd viuas, absolutè necessarium est necessitate debiti & obligationis nunquam soluendæ, vt viuas propter DEVM, fieri enim nequit vt viuas, & non ad aliquem finem viuas, ac finis alius esse non potest, quàm DEVS. Itaque merito affirmatur hoc vnicum esse tibi necessarium.

Hæc necessitas, non est necessitas coactionis,

A 3

ctiois,

a Nemo nostet cum sibi viuit, & nemo sibi moritur, siue enim viuimus, Dom. no viui nus; siue morimur, Domino mor mur, siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. Rom. 14.

ctionis, quæ aduersatur libertati nostræ, possumus enim nos ipsos ab hoc fine auocare, statuendo finem vitæ actionumque nostrarum aut voluptates aut opes, aut honores, quemadmodum, heu ! nimis quàm frequenter vsu venit; sed auocare nos non debemus: Necessitas est debiti officij, vt loquitur S. Paulus (a) necessitas moralis, quæ nos obligat ad libertatem arbitrij nostri sic seruitio diuino impendendam, vt carere libertate videamur: nam, etsi integrum nobis sit, quemadmodum diximus, si velimus, finem aliquem alium spectare, non debemus tamen illud velle, sed potiùs libero lubentique animo velle illum finem, propter quem conditi sumus: & ad hoc officium tam sumus obligati, vt hæc obligatio dicatur necessitas: eò quòd, tam parùm ab ea desciscere debeamus, atque si compelleremur eadem, quàm cæteræ Creaturæ, necessitate; in creatura enim compote rationis, cognitio officij tam æqui, iureque debiti, non minùs vrgeri debet, quàm ipsa necessitas.

Sed vt adhuc clariùs moralis hæc necessitas ob oculos tibi proponatur, considera, quod, cum homo duplex habeat genus existentiae, alterum Phylicum, ratione corporis & animæ, quibus viuit; morale alterum, ratio-

a Si euangelix auero, non est mihi gloria, necessitas enim mihi incumbit: vae enim mihi est, si non euangelix auero. I. Cor. 9.

ne finis supernaturalis ad quem viuendum est; fit indubitata veritas, sicut necessarium est necessitate physicâ seu naturali, vt homo ad viuendum existentia suâ naturali, corpus habeat & animam, sic esse necessarium ad viuendum existentia suâ morali, vt habeat finem: ita vt, quemadmodum sine corpore & anima, homo non esset, homo naturaliter, ita sine Fine moraliter non foret homo, idem enim ad esse morale hominis præstat Finis, quod ad esse naturale confert anima. Vnde colligere potes, an non sit necessarium contendere ad hunc finem, cum id æquè requiratur, atque ad viuendum, corpore ac anima est opus. Vrgere argumentum vterius, & expende vtrum hæc Moralis necessitas non præster Physicæ: cum enim Esse morale sit nobilius sublimiusque naturali, consequens est, vt necessitas eius conseruandi, sit quoque maior: vti de facto, si de perdendâ corporis vitâ, per animæ separationem, vel animæ, per separationem gratiæ diuinæ, quæ finis illius & vita moralis est, ageretur, satius longè foret illius, quàm huius facere iacturam; cur autem id, nisi quòd hæc vita moralis sit alterâ præstantior, adeoque grauior necessitas incumbar illam conseruandi? quod adhuc patebit clarùs, si vitæ huic morali adiungas vitam æternam, quæ ab illa, velut medio, ad illam obtinendam necessario, pender; adeò vt, quantum DEVS & æternitas excedunt cor-

pus & vitam hanc mortalem, tantum fate-
ri oportet, excedere necessitatem moralis
vitæ conseruandæ, suiq̄ue finis prosequen-
di.

Hinc illa vox Sapientis: *DEVM time, & man-
data eius observa, hoc est enim omnis Homo, (a)*
quasi diceret, ad veram hominis capiendam
notitiam, potius considerari atque inspici de-
bere, morale & spirituale esse illius, quàm phy-
sicum & naturale; vt enim aliquid sit, corpo-
re constans & animâ, id tamen nihil esse, si
cum Fine illius, qui est, *DEVM* timere, & obse-
qui eius mandatis, conseratur. atque adeò
hoc vnum est necessarium; ea est tota hominis
conditio, vt sic viuatur; id demum est, cui peni-
tùs impendere se debet, vt *DEO* fini suo, &
propter *DEVM*, viuatur.

Num percipis hasce Veritates? id testifica-
re per actus peculiare tum Fidei, tum assen-
sus & subiectionis animi, tum laudum &
gratiarum actionum *DEO* exhibitarum,
quòd nos ad finem tam sublimem condide-
rit, quodq̄ue nos eò tam necessariò ac ex
æquo adstrinxerit, vt necesse sit aut nos care-
re Esse nostro nobilissimo, aut prosequi
hunc finem, à quo nobis hoc Esse concedi-
tur. O quàm inde gaudeo! quàm lubens am-
plector hanc necessitatem! nunquam illa
meæ libertati nocebit, cum illam volens ac-
ceptem: sed neq; mea libertas aliquid decer-
pere

pere debet de hac necessitate, cùm illam vel-
le debeam.

II. P V N C T V M.

*Aduersio in vitam præteritam &
statum præsentem.*

M Agnum profectò lætandi, Deumque
laudibus extollendi argumentum est
cogitantibus, sed ad tam sublimem exi-
miumque finem (a) creatos; sed non minor
est dolendi, sui que accusandi materia, si quis
aduertat, se non eo, quo par erat studio, ad
finem illum contendisse. Hic demum opus
est, vt affectus detineant voluntatem, quem-
admodum in priore puncto Intellectum ra-
tiocinatio occupauit. Primò, obstupesce seu
ignorantiam seu malitiam mortalium, qui
tam parum imbuti sunt hac primâ Veritate,
vel tam parum affecti, vt ex eius præscripto
componant (b) vitam suam, vt loco prosecu-
tionis Finis sui, nihil aliud, quàm voluptates,
quàm commoda, quàm honores consecen-
tur. Nonne ita est? sed an non hæc grauis
obstupescendaque inordinatio? Quis foret
animi

A 5

(a) Homo cùm in honore esset non intellexit, com-
paratus est iumentis &c. Psal. 48.

(b) Omnes conuersi sunt ad cursum suum, quasi
Equus impetu vadens ad prælium, Jer. 8.

animi tui sensus, si tot spectares cadauera, quot vides homines viuos? at quid sentendum tibi est, dum spectas in terris, totidem veluti mortuos (neminem peculiariter iudicando) quotquot sunt, qui Fini suo non viuunt? (a) carent enim ij Esse illo quod ex mente sapientis, hominem constituit, adeoque mortui sunt, magisque cadauera, quam si animâ forent destituti, cum vitam ac Esse nobilius amiserint, quam sit illud naturale quod ab anima producitur. Nonne censes personam aliquam infamiâ probrisque notatam, velut mortuis admunerari, cum priuata sit vitâ ciuili, quæ in honore, bonique nominis existimatione consistit, eamque ineptam esse, quæ prodeat in publicum, aut actum agat, cuius aliqua ratio in Tribunalibus habeatur? cur ergo non etiam censes, eos extra numerum esse viuentium, qui carent Esse suo morali, quod hominis est proprium? an ideò fortasse, quòd ipse ex eodem sis numero, neque velis propterea penitiùs in hanc notitiam ingredi, ne te pudeat, te tam parùm spectasse hunc finem, à quo oculos auertisse nunquam (b) oportuisset? Enimverò ob hoc ipsum vrgenda eius cognitio est vt te pudeat; te, inquam, qui hanc veritatem non ignorabas, aut discere saltem, post tot lectiones, & lumina

(a) *Quæ in delicijs est, viuens mortua est. 1. Tim. 5.*

(b) *Vt re-orderis, & confundaris, & non sit tibi
ultra aperire, os, præ confusione tua. Eze, 16.*

ad hoc tibi concessa, debuisses.

Fatere igitur nunc Veritatem, nunquã-
ne, in actionibus tuis omnibus, quã in
hunc Finem spectasti? credidisti ne, tanquam
articulo fidei, istud vnicum esse necessarium?
Eodẽmne pacto te hęc gessisti, quo in reliquis
Fidei nostræ mysterijs? an ausus fuisses ali-
quid cogitare aut loqui aduersus vnitatem
DEI, aduersus Christi diuinitatem, aduersus
realem existentiam augustissimi sacramenti,
quemadmodum cogitasti, locutus es, ac egisti
aduersus articulum de Fine tuo, & hoc vnico
necessario? Quoties & mœrore & querelis,
dum aduersi aliquid in bonis, in honore, alijs-
que consilijs tuis naturalibus ac studijs acci-
dit, testatus es, magis te commoueri exigua
hac calamitate, quã curã Finis tui, aut stu-
dio placendi DEO? planè quasi iudicares, tuã
magis interesse, magisque necessarium, vt ad
illa, quã ad Finem tuum nitereris? O rem
deplorandam! quantæ gratiarum & merito-
rũ hinc iacturæ, quod huic primæ præcipuæ-
que Veritati non credideris! quanta scelera,
quãtæ miserix, quod diuersis omninò studijs
abrupi te permiseris! quid exspectes ab ædifi-
cio, cuius fundamẽta non benè iacta sũt? & tu
cum super hoc totius vitæ spiritualis funda-
mẽto nõ ædificueris, quò deuenit labor tuus?

Ne hęc existimes, grauissimum tuum ma-
lum esse, quod in quauis actione non memi-
neris finis tui; non, profectò non istud solũ
est,

A 6

est, sed in intimo corde cōsistit, in amore proprio, qui cor ita possidet, vt nullā, quā de honoribus, de voluptatibus, de amicitijs, similibusque affectibus cogitationem admittat, Finis sui studio procul habito. Quid proderunt olim hæc cordis & amoris proprii studia & prosecutiones? *quem nunc fructum habemus in illis, nisi vt erubescamus?* (a) Atque vtinam erubescendi saltem materiam inde colligeremus, iactura non foret tanta, sed hæc ipsa iactura tam parū nos afficit, vt non sit opus alio, meriti à nobis supplicij, argumento, quā quod sine sensu affectuque meminimus nos à Fine nostro aberrasse. Anima mea, si flere & commoueri non potes visā tuā perfidiā, tuam saltem deplora insensibilitatem, tunc enim malum magis deplorandum est, quando insensibile est.

(a) Rom. 6.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

VT vt sit de præteritis, deque motu & dolore sensibili; totum per diuinam gratiam fitum est in voluntate, & proposito quæ præsentia futuraque, ad nostri agnitionem, emendationemque disponantur. Verène agnoscis, & credis, minùs necessarium esse, vt viuas, quā vt viuas ex legibus finis tui?

tui? cæcum & perfidum te esse oporteret. Nisi (a) agnosceres hanc veritatem, nam, vt vidisti, quæ necessitas est, vt viuas? nisi viueres in terris, aliquôdne detrimentum terra pateretur? at si viuis, & non viuis iuxta finem tuum, inutilis es, DEO, animæ tuæ, omnibusque creaturis tibi seruientibus, perniciosus. Defraudas DEVM illâ gloriâ, quam à viuente te exspectat; priuas animam tuam merito, quod obsequijs DEO impensis, posset accumulare; auertis creaturas omnes à Fine suo, qui non est alius quam vt, dum tibi seruiunt, exemplo te suo stimulent ad seruitium DEI, & tuam salutem operandam; facis, vt ingemiscant, (b) teste Paulo, sub onere Tui; grauis illis es, cuperent eximi à te, qui prodigis omne illarum seruitium, & operam, vanaque reddis, cum non spectent aliò, nisi vt te ad finem tuum promoueant. Præstaret igitur, te in mundo non esse, quàm aliter esse, ac viuere, quàm par est, adeoque magis necessarium est, vt in eo viuas iuxta finem ad quem creatus es, quàm vt viuas sine isto fine. Hinc Sapiens, (c) *Landau*, inquit, *magis mortuos, quàm viuentes,*

(a) *Vide homo, dicit mundus, quo modo amauit te, qui propter te fecit me: seruo tibi, quia factus sum propter se: vt seruias illi, qui fecit & me & te: me propter te, & te propter se: si sentis beneficium, redde debitum; si accipis benignitatem, redde charitatem.* Hugo Victor.

(b) *Rom. 8.* (c) *Eccl. 4.*

& feliciorē utroque iudicavi, qui necdum natus est, quōd plerique sua ætate ab ultimo suo fine aberrarent. Vide nunc, utrum velles nunquam fuisse, aut amplius non esse: foret sanè optabilius, quàm sic esse, quemadmodum es, nisi animum vitamque sic componas, ut posterum viuas eâ, qua par est, ratione.

Quod si credis, ita teneri te ad conseruandam vitam tuam naturalem, ut nolles graui aliquo incommodo membrum aliquod corporis tui labefactare, eò quòd tuus (a) non sis, aut si tuus, tamen tibi ipsi debeas iustam vitæ tuæ conseruationem: quidni idem statuis ad vitam tuam moralem ac spiritualem asserendam, cum tam Dei sis, (b) ut illi viuas moraliter, quàm ut viuas vitâ naturali, & tanto, imò maiori iure tibi debeas conseruationem vitæ tuæ moralis, spiritualis & æternæ, quàm mortalis & temporaneæ.

Hoc igitur sit decretum tuum, hic fructus tuæ Meditationis, ut nolis deinceps vivere, nisi ad Finem illum consequendum, (c) pro
 a *Non estis vestri. 2. Cor. 6.* prer
 b *Quid tam tuum, quàm tu, & quid tam non tuum, quàm tu, si alicuius es, quod es? August. tract. 29. in Ioan. c Si quis non quaesierit Dominum Deum Israel, moriatur à minimo vsque ad maximum; à viro vsque ad mulierem. Iurauerunt q; Domino roce magna omnes qui erant in Iuda, cum execratione: in omni enim corde suo iurauerunt, & in tota voluntate quaesierunt eum, & inuenerunt. 2. Paral. 15.*

pter quem viuis, quique vitæ tuæ tam est necessarius, vt ne vita quidem ipsa sit tibi tam necessaria, imò *unicum* sit illud quod est tibi *necessarium*. Tam altum animo imprime hanc veritatem, vt eius rationes non solum intelligentiâ possideas, verum etiam eius affectum, voluntate, eius recordationem memoriâ, atque eius praxim in omnibus diurnis actionibus, totoque vitæ decursu diligentissimè versurpes. Siquidem ea fundamentum est totius ædificij spiritualis; radix est & succus qui vitam ramis omnibus aspirat; est semen, vnde cuncta succrescunt; est oculus, qui illustratus regit corpus vniuersum; est Anima, quæ omnia animat; est denique Finis hominis, qui semel ritè ordinatus, totam eius vitam felicissimè gubernat, & sine quo, totam vitam perturbatissimè decurri, necesse est.

O Deus meus, iam nunc quidem in præsentis sic ab hac veritate euietus sum, sic promptus, vt ei me accommodem, vt de præteritis, futurisque tantum sim sollicitus. Fili mi, dolor & detestatio præteritis medetur; & cordis, à fine suo ob naturales affectus, facile exerrantis, custodia prouidet futuris.

C O M-

COMPENDIUM MEDITATIONIS
in primam veritatem.

I. PUNCTUM.

Veritatis declaratio.

Optimè sumitur exordium vitæ spiritua-
lis à cognitione Finis nostri vltimi,
qui totius vitæ Regula est. Pro explorato
igitur habeas, Deum, vti Principium tuum
est, ita quoque esse Finem tuum vltimum,
ad hoc conditus es, vt illum in hac vita
cognoscas & ames, idemque facere perseue-
res in altera. Non magis tui gratia creatus
es, quàm non es creatus à te; Deus est qui ti-
bi contulit vitam, & propter se illam tibi
contulit, cum habere alium finem sibi pro-
positum nequeat, quàm seipsum. Poterat
quidem te non collocare in hoc mundo, sed
non poterat alio fine, quàm vt illum amares,
illique seruires: tam verò necessarium est, vt
Deus operetur omnia, propter se, quàm
necessarium est, Deum esse Deum. Atque
illud est *unicum nobis necessarium*, vt ad hunc fi-
nem pertingamus, nam cætera necessaria
non sunt, nisi ad conseruandam hanc vitam
mortalem, at minùs necessarium est nos vi-
uere, quàm viuere non ad hunc finem.
Quid obesset, si non viueres? at quantam
non faceres iacturam, si non viueres ad hunc
finem?

Istud

Istud propriè hominem constituit , teste Sapiente, (a) si Deum timeat, si eius mandata obseruet, is enim finis illius est , & Finis confert homini esse morale, vti forma, seu anima, esse naturale; adeoque quemadmodum homo naturaliter non viueret sine Anima, sic etiam non viuit moraliter sine timore Dei, qui finis illius est. O finem nobilem & eximium ! O fortunatos homines , quòd alium finem vltimum non habeant quàm Deum, cùm Deus ipse finem non habeat sublimiorem!

(a) Eccl. 12.

II. P V N C T V M.

Aduersio in præterita, & statum præsentem.

Magna profectò dignitas hominis est, creatum esse propter hunc finem, sed hanc dignitatem homo non capit, tantùm enim abest, vt non viuat nisi ad seruiendum Deo, vt vel ideò solùm viuere videatur, vt suis cupiditatibus obtemperet. Intuere hominum studia, an non potiùs eò tendunt omnes illorum actiones vt opulenti, vt commodis, vt honoribus affluentes euadant, quàm vt diuinæ placeant Majestati? istudne est viuere ad finem suum, vitam omnem, omniaque

niaque studia conuertere in res temporales & caducas? non tangit te eorum commiseratio? si quotquot spirantes vides, tibi cadauera vitæ expertia viderentur, quid diceres? At, an non est esse vitæ expertem, perdidisse finem suum, à quo tam pendet vita moralis, atque naturalis ab Anima? quis sensus tuus est de homine infami? nonne censes illum, vt exortem vitæ ciuili, quæ in bona nominis existimatione consistit, iam quodammodò viuere desijisse? at cur idem non affirmes de ijs, qui suo carent Fine, id est, nobilissima, præstantissima Hominis vita? fortè, quòd ex illis es, pudeatque te ijs accenseri? Ah vel idcirco agnosce te non viuere secundum finem tuum, vt erubescas, meritoque pudore suffundaris: nam si saltem huius erroris tui te puderet, non esset omninò desperata res: verum, quia vel hunc errorem tuum non agnoscis, vel agnoscens non erubescis, id demum pessimum est, prorsusque deplorandum.

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

Quidquid sit de præteritis, in futurum providendum est: Fides huic veritati, vt cæteris articulis est adhibenda: quòd minus sit necessarium nos viuere, quàm viuere non isto fine,

fine, vt Deo seruiamus: & fidem hanc testari oportet, tum inflammatis affectibus, tum maximè actionibus huic veritati consentaneis. Insanire tibi videreris, si crederes, tam te mundo necessarium, vt absque te, multum illi decederet: at sapientis erit, si credas multum creaturis, tibi obsequentibus decessurum, nisi viuas fini tuo; decedet enim, frustra- que erit, quidquid tibi impendunt obsequij, quod non tibi impendunt, nisi vt tu tuo illorumque creatori obsequaris.

Quid hinc agis, si non istud agis, propter quod hinc existis. Nihil agitur, dum non id agitur, quod agendum est. Non auderes priuare te vita naturali, cum tua non sit, neque tu tui sis iuris, & cur priuabis te vitam tuam morali, æternaque, cum tibi non sit maior in finem tuum, quam in vitam, facultas? Si tibi necessariò amittenda esset aut vita temporalis, aut æterna, quid ageres? semper viue, quasi in tali necessitate constitutus, firmiterque crede, in quavis actionum tuarum agi de vita æterna, propter quam cætera omnia perdenda sunt; neque quidquam, præter hoc vnicum, esse tibi necessarium. O Deus meus, id volo, id cupio, conserua hanc optimam in me voluntatem, si fortè aliquod aliquando desciscendi periculum immineret.